

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nur. Augenföld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pub-
licitățile se dau după tariful
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din intru și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 164.

Brașov, Vineri 25 Iulie (7 August).

1903.

Despărțimintele „Asociațiunei“.

Avem înaintea noastră raportul general al comitetului central al „Asociațiunei“ noastre literare-culturale pentru 1902, ce a fost publicat zilele aceste în foia „Transilvania“.

Comitetul face în introducerea raportului o scurtă reprivire istorică asupra lucrărilor, ce le-a săvârșit „Asociațiunea“ în cursul celor 42 de ani trecuți, de când fu înființată cu scopul de a promova literatura și cultura poporului român.

Cetitorii noștri cunosc deja partea primă a raportului, ce am produs-o în numărul din urmă al foiei noastre. Nu mai e dér nevoie să arătăm cuprinsul ei. În partea ce urmăze a fi publicată și în foia noastră, se află însă un capitol foarte important, asupra căruia voim să dăcem câteva cuvinte.

Este capitolul privitor la despărțimintele „Asociațiunei“.

Viața și activitatea, ce se desfășură în despărțimintele reuniunii noastre, este cel mai sigur măsurător pentru mersul întregii „Asociațiunii“ și ne indică mai bine și mai convingător starea, în care se află dezvoltarea ei. Menirea despărțimintelor e mare, căci prin ele se alimentează setea de înaintare și de cultură, punând pe popor în cel mai strins contact cu fii săi cunoscătorii de carte, chieმააი a-i conduce șirurile.

Etă ce cetim în raport:

„Cele mai multe despărțiminte și-au continuat activitatea în felul obicinuit. Un nou avânt nu putem constata. Dér ori cât de modestă ar fi activitatea unui despărțământ, considerat în particular, activitatea tuturor despărțimintelor dă o lucrare culturală considerabilă“.

„Un nou avânt nu putem constata“. Cuvintele acestea au o însem-

nătate simpatetică, mai ales că vin dela însuși comitetul central, care e în poziție de a-și forma cea mai exactă părere despre mișcarea literară și culturală în sinul societății.

Prin cuvintele de mai sus și prin constatarea, că despărțimintele și-au continuat activitatea în „felul obicinuit“, comitetul vrea să dăcă, că „Asociațiunea“ înainteză încet, dér totuși înainteză, cum a înaintat în cei 42 trecuți ai existenței sale.

Constatarea ar fi în sine liniștitoare, dér, ori cum o vom lua, ea în fond nu e decât o slabă mângâiere, față cu marele esigente ale timpului și ale împrejurărilor estraordinare, prin care trecem. Ôre în adevăr să fie de ajuns decă „Asociațiunea“ și scopurile ei vor înainta cu acelaș pas încet ca în deceniile trecute?

Resultă chiar din rândurile citate, că însuși comitetul nu e de această părere. Când ne spune, că nu pôte constata un nou avânt, vrea să dăcă, că din când în când s'a mai observat câte un avânt, de astă dată însă au mers tôte „în felul obicinuit“. Un astfel de avânt s'a putut constata înainte cu câțiva ani când s'au înființat câte-va despărțiminte noue mai ales în Bănat și când s'a observat o laudabilă emulațiune între vre-o câte-va din despărțimintele cele mai vigurose.

De ce a încetat așa de iute avântul de atunci, când ar trebui din an în an să devină mai mare mai puternic?

Au funcționat, dăce raportul, în 1902 cu totul 44 despărțiminte din aceste 39 au ținut adunări, ér 5 nu. Două despărțiminte nu au dat nici un semn de viață. În vre-o 16 din amintitele despărțiminte parte s'au abonat foi populare și s'au distribuit cărți între popor, parte s'au tipărit broșuri populare și s'au dat

ajutóre școlilor pentru a-și procura cărți, parte s'au aranjat espozii locale și s'au dat premii pentru lucrări de mână, grădinărit, pomărit, învătăceii de meserii ș. a. Tôte despărțimintele la olaltă au 84 agențări și 97 bibliotecă, dintre cari cele mai multe ambulante.

În fine mai e de remarcat, că cu ocaziunea adunărilor despărțimintelor s'au cetit peste an 31 de disertății.

S'a vorbit mult și de multe-ori, mai ales pe la adunările generale anuale despre necesitatea de a popularisa ținta sublimă a „Asociațiunei“, cu alte cuvinte de a băga însuflețire în popor pentru ajungerea ei. De ce stăm însă și adă cam tot acolo unde am stat în trecutul mai recent? Fiind-că n'am știut să convingem în de ajutor pe popor despre mărirea scopurilor societății noastre literare-culturale.

Etă pe scurt icóna activității despărțimintelor „Asociațiunei“ în 1902. Comitetul ajunge în cele din urmă la conclusiunea, că în raport cu trecutul mai recent o îndreptare spre bine se arată pe întregă linie.

Să fim dér mulțumii? Credem că nici comitetul nu așteptă acesta și vedem în constatățile sale printre rânduri esprimate dorința ca avânturile noue să se repeteze mai des.

De exemplu, de ce nu ni-ar fi cu puțință noue, celor trei milioane și mai bine de Români din acest stat, să facem ca, în timp de câțiva ani, numărul bibliotecelor populare să fie îndecit mai mare ca astăzi? Și așa și cu altele, pe lângă o hotărâre și c'un zel consciu și tare?

Atunci, credem, însuflețirea va veni de sine, căci poporul ar vedé cu ochii folósele. Urmarea ar fi, că

avântul ar cresce mereu, ba s'ar potenta chiar.

Dorim ca adunarea generală de la Baia-mare a „Asociațiunei“ să fie pētrunsă de adevărul, că cu cămpăceli nu se pôte produce entusias, ci numai cu fapte și lucrări întregi, temeinice și sistematice

Ministrul român la Belgrad. Trimisul român Mavrocordat va înmâna în mod solemn regelui Petru nouele sale scrisori de acreditare în ziua de 11 August st. n.

Ancheta comisiunei parlamentare.

În ședința de la 4 August a comisiunei parlamentare a fost ascultat contele Iuliu Andrassy, care a declarat, că în ziua în care și-a făcut Papp Zoltan destăinuirile a aflat și dēnsul de la ministrul-președinte, că acțiunea întregă a pornit de la contele Szapary. Din cele spuse de ministrul-președinte și din conversația ce a avut loc după aceea între acești doi, conversație, la care a asistat și dēnsul, a căștigat impresia, că ministrul-președinte nu pôte să fie amestecat în afacerea mituirilor. Szapary a cerut ertare de la ministrul-președinte plângēnd cu hohot, fiind-că pe adunările întregi, el însē (Szapary) a fost îndemnat de cele mai bune intențiuni, suportă tôte consecințele faptei sale și nu-și va erta în tótă viața, că a provocat un asemenea desastru cauzei, pe care a vrut să o servescă. „Am vedut atunci — dăce Andrassy — fața emoționată a ministrului-președinte și ori-ce om cinstit a rămas cu impresia, că nu asista la comedie, ci la o realitate“.

Tot în ședința acēsta a fost ascultat Alesandru Selley consilier ministerial, care a dovedit din acte oficiale, că ministerul de interne n'a liberat pașaport pentru Martin Dienes. Decă Dienes a putut să fugă, acēsta se esplică din faptul, că

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

O farsă.

Pictorii și sculptorii tineri din România s'au grupat de vro câțiva ani într'o societate numită „Tinerimea artistică“, pusă sub patronagiul A. S. principesa Maria. În fie-care an societatea făcea una séu două espozii, în una din sălile Atheneului. La început lume multă se îngărmădea să admire productele tineretului artistic. Artiștii erau veseli în fața acestei încurajieri, și îndemnați astfel la muncă, aveau credință, că vor puté crea o mișcare puternică în România.

În anul acesta însă nu le-a prea mers bine și toți erau triști și cu buzunarele góle. În cele mai multe zile ședeau singuri și retrași într'un colț își spuneau anecdote și palavre să le mai trecă din vreme.

Intr'o zi, era tocmai ziua de întâiú April, ziua păcăleliilor, unul mai ștregar dintre ei plecă la Atheneu de dimineță trământând în minte o farsă strașnică, care să-i mai înveselescă.

Aprope de Atheneu întâlni pe prim-redactorul de la o gazetă și încântat cum

era de ceea ce avé să facă, nu puté să se reție și să nu-i povestescă acestuia ce are pe suflet. Prim-redactorul îi strigă un „bravo!“, îl bătú pe umeri dăcându-i:

„Am să viu și eu“. La revedere!

Farsorul trecú pe la o tutungerie cumpără două cărți de vizită albe și scrise pe amēdouē cuvēntul „vēndut“, cuvēnt, care în curēnd avea să-l facă fericit pentru un moment, pe unul din colegii săi.

Ajuns în sala de espozii față i-se ilumină de bucurie; pictorul V. nu era acolo, farsa avé să reușescă pe deplin.

Pictorul V. era un temperament forte blând și avea o inimă bună în cât ușor puté să fie tras pe sfóră. Pictorul V. era destinat să fie prins în laț.

Farsorul pune biletele pe câte-un tablou după ce iscăli pe fie-care numele unui boer bogat, recunoscut ca un adorator al picturii.

Peste un ceas aproape toți artiștii se adunară și farsorul le destăinuí cursa în care avé să cadă pictorul V. O veselie nespusă îi cuprinse pe toți și-l așteptau cu mare nerăbdare. Pictorul V. însă nu se arētă. Încet, încet veselia lor se potoli.

Dăce unul: „ar avé haz să nu vie!“

Erau ceasurile unspre-dece și ceva

când V., cu o înfățișare plictisită intră în sală. Cum îl vedură, săriră cu toții, îl înconjurară, îl luară de subțiori spunēndu-i toți de-odată:

— Felicitările noastre!

— A dat norocul peste tine!

— Să faci cinstel și alte de felul acesta.

Mai mult pe sus de cât pe jos îl duseră în fața tablourilor. Blandul V. din indiferent cum era fú cuprins de-odată de-o bucurie copilărescă, își aruncă pălăria în sus, ceilalți îl imitară ca să-l încurajeze și se porni o veselie printre ei de ridica sala în slava ceriului. Strigau, rideau, pictorul V. începú să jóce și jucând intonă cu voce mare aria toreadorului din Carmen. Il acompaniară cu toții și unul după altul cu V. în frunte, porniră un marș prin sală, o ocoli de vre-o câteva ori chiuint și aruncând cu pălăriile în tavan. Pânzele atērnate de pereți n'au avut și nu vor avé nici-odată o sērbătóre mai frumoasă de cât acēsta.

De odată mai multe voci strigară: La țuică! la țuică. Fă cinstel și șgomotoși cu V. în mișloc porniră pe stradă; se uita lumea după ei ca după comedie.

La un colț întâlniră pe prim redactorul, care venea să ia parte la sērbătóre.

V. cum îl vede sare la el, îl ia de gât strigându-i plin de veselie „Știi că...“

Știu, știu!... îl întrerupse redactorul și porniră cu toții mai departe.

Iată-i într'o băcănie în fața tarabei. Fie-care cu sticleța de țuică în mână. Sunt chiar în momentul când vréu să ciocnescă cu V. Nici n'ajung să-și apropie sticlețele de sticleța lui V. și-i pufnesc pe toți un ris încât băcanul rămâne cu gura căscată, să uită lung la ei și nu pricepe.

V. rămase cu sticleța de țuică lipită de buză și după ce se mai liniștiră le dăse:

— M'ați tras pe sfóră hoților! Un alt potop de hohote zăpăci pe băcanul care nu pricepea nimic.

V. își trânti sticla de podele și se supără.

— April! April! strigară cu toții.

— Adecă voi credeți, îngână V. cu un aer liniștit, voi credeți că eu nu știam că-i păcălélă? Știam eu că sunteți ai dracului!

Și întorcându-se cătră băcan:

— Mai dă un rēnd D-le!

Z. Bărsan.

autoritățile nu puteau să știe, că e următor.

În ședința aceasta s'a dat cetire raportului casei de economii (országos Takarekpénztár), care, autorizată fiind de contele Szapary, a trimis comisiei un tablou despre sumele, ce le are plasate contele la acea casă. Din tabloul acesta rezultă, că contele Szapary are depusă suma de 190.000 cor. în număr și vr'o 700.000 cor. în hârtii de valoare. Prin urmare cu sumele acestea lui Szapary îi dădea mâna să opereze pe socotela proprie.

Sándor Pal a desvilit o afacere cam murdară pe socotela lui Papp Zoltan. Anul trecut, spunea Sándor — Papp Zoltan s'a dus la densus și în numele partidului independist a cerut 1000 florini pentru serbarea aniversării centenare a nașterii lui Kossuth. Sándor Pál s'a mirat, cum de partidul cel mare independist apeleză pentru bani la politicienii altor partide pentru o asemenea acțiune. Cu toate acestea a dat lui Papp Zoltan bani, adevărat, că nu cât a cerut, ci numai 500 florini. Lucrul acesta devenind notoriu, s'a discutat în sinul partidului independist. Papp Zoltan i-a scris atunci lui Sándor o scrisoare, în care îi explică, că banii, pe cari i-a cerut și primit, nu i-a cerut pentru serbarea lui Kossuth, ci pentru subvenționarea ziarului „Független Magyarország”. Sándor Pál nu voia să știe de această explicație, de-o cere Papp Zoltan nici nu-i amintise de „Független Magyarország”. După mai multe încercări în sfârșit M. Dienes a fost acela, care i-a restituit banii lui Sándor Pál, spunând, că Papp Zoltan a întrebunțat banii pentru „F. M.-g.”

Papp Zoltan a luat cuvântul să se aperi. N'a reușit însă a-și justifica pe deplin procedeul față de Sándor Pál.

A mai fost ascultat L. Hartstein un evreu din Ungaria de nord, care se dice, că s'ar fi dus la Vészi din însărcinarea fișpanului Hagara și contele Teleki Gyula să aducă abonamente și cumpărare de acții de la fôia lui (Bud. Napló), în casă decă va fi mai indulgent față de regimentul lui Hedervary. Hartstein, care actualmente este funcționar în cancelaria centrală ortodoxă din Budapesta, a tăgăduit, că ar fi fost în numele cuiva la Vészi. Adevărat, că are cunoscință cu Vészi și i-a făcut în diferite rânduri servicii, plasându-i polițe pe la băncile din Ungaria de nord. El însăși (Hartstein) încă e angajat ca girant pentru Vészi cu suma de 3000 florini. Se temea, să nu-și pierdă banii, vedând tonul nou al fôiei lui Vészi, de aceea l'a sfătuit să fie mai puțin agresiv.

Löwinger Solomon a spus în fața comisiei, că Dienes e un falsificator de polițe. Depozițiile lui Löwinger au provocat ilaritate generale prin felul cum le-a predat în jargon evreesc par-că era o figură de pe vr'o scenă de mahala.

Vor mai fi ascultați și alții, între cari șefii socialiști Adolf Goldner și Max Grossmann.

Sultanul și regele Greciei. „Politische Correspondenz” publică o telegramă din Atena, în care se spune, că sultanul a fost acela, care a exprimat regelui Gheorghe al Greciei dorința de a fi vizitat de el, însă cercurile diplomatice cred, că regele nu va putea să se ducă la Constantinopol, cu atât mai mult, că această vizită ar redeștepta sentimentul național al miliónelor de Greci, cari trăiesc în Turcia.

Alegerea de papă.

După șapte scrutinii fără rezultat, în sfârșit sacrali colegiu a căzut de acord să alegă pe cardinalul Sarto. La orele 12, cardinalul Macchi a anunțat din balconul bisericii sf. Petru, că s'a ales noul papă, care a luat numele de Piu X. N'a trecut mult timp și s'a arătat în balcon noul papă, dând binecuvântarea miilor de oameni, ce se adunaseră în piața sf. Petru.

Sarto era numerat de la început printre candidații serioși, însă numele lui se

amintea numai în al cincilea, al șeselea loc: după Rampolla, Gotti, Vanutelli, Capellatro, Svampa și Ferrari.

La ultimul scrutin Sarto a primit 50, Rampolla 10 și Gotti 2 voturi. El primise încă de la început 10 voturi și de repetite-ori a rugat pe cardinali să-l lase afară din combinație.

După alegere decanul cardinalilor i-a pus lui Sarto întrebarea: „Acceptas-ne electionem in summum pontificem” (Primesci alegerea de papă?) Sarto a răspuns, că nu e vrednic, însă are încredere în Dumnezeu, că-i va ajuta.

Mai departe îi puseră întrebarea: „Quo modo vis vocari” (Ce nume îți alegi?) Noul papă a răspuns: Pius X.

După acesta s'a retras în sacristia capelei sextine, unde a îmbrăcat odăjdiile pontificale și așezându-se pe sedea gestatoria din fața altarului, a primit omagiile sacrali colegiu. Fie-care cardinal i-a sărutat întâiu piciorul și mâna, apoi l'a sărutat pe amândoi obrazii. Papa îl îmbrățișa apoi și îl săruta pe fie-care cardinal.

Cardinalul Macchi a anunțat alegerea cu următoarele cuvinte tradiționale:

Annuntio vobis gaudium magnum, habemus papam eminentissimum et reverendissimum dominum cardinalem Iosephum Sarto, qui sibi nomen imposuit: Pius X.

Mulțimea de popor a aclamat pe noul ales, care se arată imediat să dea binecuvântarea. Tote clopotele din Roma sunau.

În piața sf. Petru un regiment de infanterie italiană menținea ordinea. Când a ieșit papa în balcon, colonelul a dat comanda: *Presentate le armi!* Soldații au dat papei onorurile, ce se cuvin suveranilor.

Emblema noului papă are în partea superioară un leu, ér în cea inferioară o ancoră și o funie confundată în apă. Nu s'a adevărit așa-dér prorocia lui Malachia, că acest papă va fi „Ignis ardens”, s'a adevărit însă aceea a abatelui Ioachim calabrezul din secolul XII, care a prorocit despre acest papă cu cuvintele: „*Funis de liore*”.

Noul papă este în etate de 68 ani (n. 1835) și este fiu de țeran. Sămănă cu Piu IX. Figură imponentă, expresiunea energetică, fața cam galbenă, ceea ce arată că suferă de inimă.

Foile maghiare salută cu bucurie pe noul papă, relevând pelerinajul celor 500 de Unguri, cari la 1900 s'au dus în Veneția sub conducerea episcopului Desseffy din Timișoara spre a se închina în biserica Donato, unde sunt aședate moștele sf. Gerard, încreștinătorul Ungurilor.

SCRIRILE DILEI.

— 24 Iulie v.

Plecarea Suveranilor români. Plecarea Regelui și Reginei României a fost definitiv hotărâtă pentru Vineri, la ora 1.30 după amiazi. Un tren special va conduce pe Majestățile Lor până la Predeal, de unde vagoanele regale vor fi atașate la trenul accelerat ungueresc.

Regele Carol va fi însoțit în călătorie de către d-l general Dr. Teodori, colonelul Mavrocordat și lt.-col. Volvoreanu; ér Regina de către d-na Olga Mavrogheni și d-l Edgar Dall'Orso. De la Ischl, unde va sta trei zile și se va întâlni cu Impăratul Francisc Iosif, M. S. Regele va pleca la Gastain, spre a urma o cură. Asupra acestei călătorii se telegrafiază din Viena următoarele: Ministrul de esterne austro-ungar contele Goluchowski se întorce din concediu întrădins pentru a fi primit în audiență de M. S. Regele Carol al României, care va sosi în Viena Sâmbătă la 2 ore. Duminecă dimineața Regele Carol va pleca la Ischl, uude va sosi în aceeași zi la 3 ore.

Pelerinajul la mormântul lui Mihăileanu. Marți dimineața, membrii societății culturale macedo-române au făcut un pelerinaj la mormântul regretatului St.

Mihăileanu. Au luat parte peste 200 de persoane. La mormânt după oficierea unui serviciu religios, au vorbit d-nii Pupa și Cosmescu. S'au depus corone din partea familiei și a societății macedo-române.

Primiri la teologie. În ședința de Marți a consistorului arhidieceșan din Sibiu au fost primiți la cursul teologic 29 candidați, toți cu examenul de maturitate. Aceștia sunt: Acilinescu Pompiliu, Andrei Ioan, Bobeș Stoia, Boț Ilariu, Cioran Emilian, Costea Traian, Demian Nicolae, Dorca Nicolae, Duma Ioan, Felea Ioan, Giurgiua Demetriu, Iancu Ioan, Iosof Victor, Literat Valeriu, Mateiu Ioan, Macsimilian Vasilie, Mardan Ioan, Modran Toma, Munteanu Aureliu, Munteanu Eugeniu, Munteanu Nicolae, Perian R. Tovie, Popoviciu Aureliu, Pralea Victor, Pulca Romulus, Spércher Stefan, Stoica Emilian, Todoran Eugeniu, Trif Pompeiu („T. R.”)

Despre o scrisoare a ex-reginei Natalia. Un redactor de la ziarul „Beogradske Novine” a intervievat pe fostul prefect Marscianin care, a spus, că regele Alexandru, cu patru zile înainte de asasinarea lui, a primit o scrisoare de la mama sa ex-regina Natalia. care îi dicea: „Decă nu isgonești pe Draga, sunteți amândoi perduți.”

Necrolog. La 4 Aug. n. a încetat din viață în Boziaș (comit. Târnavei-mic) **Mariți Moldovan** în etate de 26 ani. Răposata, fiică din popor, prin rara-i sirguintă a reușit să facă examenul de calificare la preparandia din Blăși, unde a luat și diploma de învățătoare. Ca învățătoare a funcționat mai mulți ani la școala gr. cat. din Mărgău (comit. Cluși), unde era mult iubită de popor pentru stăruințele și zelul cu care a îngrijit de instruirea elevilor săi. Lovită de-o bôlă gravă, s'a reînțors la casa părintească în Boziaș, unde a răposat la 4 August n. În mormântarea ei se va face Joi în 6 Aug. n. — O țesele intristării părinți Nicolae și Ana Moldovan, frații Isidor și Nițu și sora Aurelia, apoi număröse rudeni. — Fie-i țerina ușor!

Două procese de presă. Fôia „*Délvidéki Lapok*” din Lugosi a publicat în ziua de 2 August un articol despre Khuen-Hedervary, în care dice următoarele:

„*Contele Khuen-Hedervary, călăul austriac trimis în scaunul de ministru-șef este vrednicul șef al bandei de corupători.* Întrebăm acuma, decă un om cinstit și cu conșciența curată pôte să spriginescă din convingere pe un asemenea om?”

Procurorul din Timișoara a intentat redactorilor: Dr. Hauss și Dr. Fränkel proces de presă.

Al doilea proces de presă s'a intentat ziarului „*Nagybecskerek Hirlap*”, care a scris despre ministrul șef, că e bun de spânzurat pe un felinar de gaz. (Gázlampára vele!) Procesul acesta va fi judecat la Seghedin.

Rector la seminarul central din Budapesta a fost numit canonicul Fr. Steinbergor din Oradea. În acest seminar, se scie, că se cresc și 15 teologi români, cari au acolo o bibliotecă frumoasă moștenită de la antecesorii lor din Viena (s. Barbara.)

De la Castelul Peleş. M. S. Regele a primit în audiență la castelul Peleş și a reținut la dejun pe d-nii John B. Jackson, ministrul Statelor-Unite la București și secretarul de legațiune Ch. Wilson. Ați Joi se va da un prânz diplomatic la Castelul Peleş, la care au fost invitați și miniștri.

Cununie. D-l Alexandru Ciura, profesor la seminarul din Blăși și-a celebrat cununia religioasă în ziua de 2 August în Abrud cu d-șora Leontina Lucaci.

Cardinalul Vaszary în Roma. Foile din Roma scriu pe socotela cardinalului Vaszary din Strigon fel de fel de lucruri. Intre altele o fôie scie, că în numărôsa

sa suită și-a dus cu sine la Roma și bucatăreșă, fiind-că V. suferă de stomac și nu pôte mânca altă mâncare, decăt pe care i-o face bucatăreșă lui. Vaszary a rugat pe Oreglia, să-i permită a-i duce cu sine bucatăreșă în conclavă, ceea-ce însă nu i-s'a permis. Bucatăreșă i-a gătit deci mâncările într'un claustru de călugărițe, de unde apoi i-se trimiteau de două ori pe zi în conclavă. În suita lui Vaszary se află și doi „husari” de serviciu, îmbrăcați în uniformă. Foile din Roma, vedându-i au creșut, că aceștia fac parte din „armata lui Vaszary”.

Mulțămită publică. M. St. domnișor șoră Victoria Frâncu, fiica fostului vice-sim comite al Zarandului Amos Frâncu, logodindu-se în 21 Iulie cu d-l Dr. George Wilt subinspector școlar, în loc de a anunța prin bilete logodna, a binevoit a dărui pentru „masa studenților” de la gimnaziul nostru rom. gr. or. din Brad suma de 10 corone. Primescă juna păreche mulțămita noastră împreună cu cele mai sincere felicitări! — Brad, 4 August, 1903. — *Direcțiunea gimnaziului.*

O nouă explozie într'un fort alactonicului. O depeșă din Salonic anunță decă în fortul Tophane, de acolo a fost din nouă explozie; mai mulți soldați au fost răniți.

Edison celebrul inventator cum se telegrafiază din New-York — din cauză unor experiențe privitoare la producerea razelor Roentgen, a devenit aproape orb ér un ajutor al său și-a pierdut amândouă brațele.

Ofițerii ruși în România. Duminecă men d. a. delegația ofițerilor ruși însoțiti de 120 ofițerii români s'a înapoiat de la Lainic la T.-Jiu. La orele 3 și jum., c'un tren special, ofițerii ruși au plecat la Craiova. La gară au fost întâmpinați de un public numărös. La despărțire colonelul Ramboza a sărutat mâna parochului reg. 18 Gorj și ofițerii l'au urmat făcând acelaș lucru. În urmă oșpeții suindu-se în tren au salutată strigând: „*Trăiescă oștea română!*” la care s'a răspuns print'un puternic ură! Colonelul Lambru, maiorul Iancovescu și căpitanul Pirianu i-au în donsoțit. De la Craiova ofițerii ruși au plecat la Bêrlad, Ofițerii ruși erau însoțiti de d-na și de d-l colonel Averescu, sub-loco pus tenent Șeptilici și un sergent-major din reg. 6 Mihai Vitêzul. În gara Ploiesci ei că au făcut cunoscință d-lui Barbu Bolintineanu, pensionar, fost locotenent în armată ca care s'au întreținut. D-l Bolintineanu le-a arătat un ceasornic, o amin de tire de la tatăl său. Acest ceasornic fu împresedat dăruit părintelui său de Țarul Nicolae Pavlovici la 1854, pentru serviciile aduse armatei rusești în răboiul din ace an. Continuându-și călătoria la orele 9 și jum. pe peronul gării Bêrlad, înțesat de un public numărös, delegația rusă a fost întâmpinată de ofițerii garnisiei, în frunte cu d-l colonel Văleanu, care le-a urat bună venire. După prezentările de rigore ofițerii ruși s'au urcat în trăsuri și urmați de ofițerii români au plecat la regimentul roșiori. Musica a intonat imnul ruseșc. S'au fotografiat în grup delegații și toți ofițerii regimentului român. Delegații au vizitat casarma și au asistat la exercițiile de șarjare, cari au fost perfect reușite. După zăcuscă a urmat, o preumblare prin parc, apoi banchet la care au luat parte numai ofițerii superiori.

Plecarea delegației ruse. În ziua de 3 August la orele 11 a avut loc, în onôrea delegației ofițerilor ruși, un bal câmpenesc în parcul regimentului 4 de șiori din Bêrlad. A fost invitată la acest bal elita bêrlădeană. Balul a fost deschis de d-na colonel Averescu, cu d-l colonel Văleanu. S'a dansat cu veselie până la orele 4 dimineața. Delegații au dormit apoi în vagonul special, staționat în gară. Marți dimineața la orele 7, ofițerii ruși și ofițerii români au luat ceaiul în restaurantul german. După aceea s'a servit șampanie și s'au ridicat toasturi. La orele 8.25 delegația

Dela „Tipografia A. Mureșlanu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri literare pentru popor.

„**Carnetul Roșu**“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de Moșul. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „**Moșul**“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărösele sale lucrări publicate în foaia diarului Gaz. Trans. Prețul cu posta 50 bani.

„**Caractere morale**, exemple și sentințe ucluse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de Ioan Popea Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

„**Castelul din Carpați**“, roman din viața poporului român din Ardeal, de Jules Verne, tradus de d-l Dr. Victor Onișor cu o prefață de Dr. Eliă Dănuș. O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român. — Exemplarul broșat edit. populară 1 cor. 60, broșat edit. de lux 2 cor. 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto).

„**Dietetica populară**, scrisă cu deosebită considerație la modul de vețuire a țeranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Conține vre o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto;

„**Instrucțiunile populare** despre datorințele și drepturile purtă datorului de edate de Wilhelm Niemandz. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„**Omul**“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenească de George Cătană inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

„**Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb**. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din pătania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.

„**Novela de Sienkiewicz**: „Natură și viață“, „Sluga veche“ și „Ianco musicantul.“ Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“, „In Baită“, „Cale grea“, „La Căpâna“, „La cărciuma lui Tiriplic.“ Schițe din viața delu țără. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „**La țerg**“, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

„**Lira Bihorului**, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani.

„**Părintele Nicolae**, schiță din viața preoților de G. Simu Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

„**Săpătorul de bani**, comediă în trei acte, localizată de A. Fomp. Se recomandă mai ales pentru cei vrân să jöce teatru. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

„**Vițu după mörte**, séu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și desertăciunea celor trecătoare, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

„**Poesii de R. V. Buticescu**. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor 1.20 (cu posta cor. 1.40)

„**Suspîn și zimbire**, poesii și proză de A. Pop. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

„**Taina norocului** séu Povestea satului Nemerniceni de Tache Brânduș. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

„**Balade populare** de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

„**Banca de școlă** de I. Dariu, 30 b. plus 10 b. p.)

„**Disciplina în serviciul educațiunii** de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

„**Idealul învățătorului român** de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

„**Tragedia Calvarului** de abat. Henry Bolo traducere în românească de membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“ din (Blasiu. Prețu 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

„**Lilice dela Pind**, poesii macedonene-originale și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vënd cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vëndut până acum.

1) **Lascar Viorescu, O iconă a Moldovei din 1851** de Wilhelm de Kotzebue. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vëndut până acum, este ađi numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) **Poesii de Veronica Micle**, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto).

3) **Poesii complete** de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poesiiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto).

7) **„Vrei să te iubescă bărbatu?“** Broșura cu acest titlu conține povețe practice seriose și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a răduș la 50 b. (+ 5 b. porto).

4) **Instrucțiunea gimnasticeii** în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în text, de I. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școlă normală de institutori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu seamă pentru învățători.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de M. C. Suțu, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din București. In loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) **Poesii de F. M. Stoenscu**. Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoșe nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„**Monologuri în versuri** seria a 2-adupa Auguste Vaquerie, Eugene Manuel, Umland, Victor Goudean, E. Grenet-Dancour și L. Ralisbonne, de Nicolae Țincu. 1 cor plus 5 b. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 August n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	120.20
Renta de coröne ung. 4%	99
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	90.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.35
Obilig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.10
Bonuri rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. cu premii	12.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	156.—
Renta de hârtie austr.	100.35
Renta de argint austr.	100.15
Renta de aur austr.	120.85
Rente de coröne austr. 4%	100.65
Losuri din 1860.	154.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	587.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	729.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	660.50
Napoleoniori	19.06
Mărci imperiale germane	117.40
London vista	239.27 1/2
Paris vista	95.17 1/2
Note italiene	95.25

Cursul pieței Brașov.

Din 6 August n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.92	Vënd.	18.96
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleoniori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesci	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.10	„	117.50
Lire turcesci	21.50	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

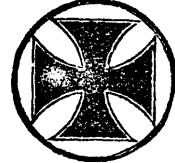
ANUNCIURI

sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Cruce séu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și invioréză pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boase da împrejurrării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgăriuri de inimă, asmă, ađuł greu, sgăriuri de stomac, lipsa poștei de mănecare, receață la mări și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelari mea se află atestate incurse din tóte părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste a'estate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-c „Ciasul Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țără și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.

Antreprise de pompe funebre
E. Tutsek.
Brașov, Strada Porții Nr. 12.
(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul séu de înmormântare bogat asortat in cari tóte obiectele, atât sorteile mai de rënd, cât și cele mai fina, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot inchide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vëndet, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se escută prompt și ieftin, i au asupra-mi și transporturi de mörți in străinătate.

La casuri de mörte a se adresa la
E. Tutsek.

ABONAMENTE
LA
„Gazeta Transilvaniei.“
Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an . . . . . 24 „	Pe un an . . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, sé binevoescă a scrie adresa lámurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“